

JOANNA NOWAK

SPRAWOZDANIE Z OGÓLNOPOLSKIEJ STUDENCKO-DOKTORANCKIEJ KONFERENCJI NAUKOWEJ „ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA ZBRODNIĘ WOJENNE W ŚWIEŁE PRAWA MIĘDZYNARODOWEGO” (LUBLIN, 14 MARCA 2014 R.)

W dniu 14 marca 2014 roku na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie odbyła się Ogólnopolska Studencko-Doktorancka Konferencja Naukowa, której tematem przewodnim była „Odpowiedzialność za zbrodnie wojenne w świetle prawa międzynarodowego”. Wydarzenie zostało zorganizowane przez Sekcję Administracji i Prawa Publicznego Studenckiego Koła Naukowego Prawników UMCS. Głównym celem wydarzenia było poszerzenie i zgłębianie wiedzy z zakresu prawa międzynarodowego związanego z tematyką odpowiedzialności za zbrodnie wojenne.

Konferencja rozpoczęła się od wystąpienia Pani Dziekan Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, prof. dr hab. Anny Przyborowskiej-Klimczak, która wprowadziła uczestników w tematykę odpowiedzialności za zbrodnie wojenne. Pani Dziekan przedstawiła rozwój historyczny niniejszej odpowiedzialności, unormowania prawne, a przede wszystkim znaczenie, jakie niosą ze sobą normy prawa międzynarodowego dotyczące odpowiedzialności za zbrodnie wojenne.

Całe wydarzenie zostało podzielone na trzy panele dyskusyjne. W pierwszym z nich jako prelegent wystąpił m.in. mgr Szymon Pietrzykowski reprezentujący Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu przedstawiając referat pt. „Prawne i techniczno-formalne aspekty procesu Adolfa Eichmanna”. W wystąpieniu prelegent przedstawił rozwiązania prawne, które istotnie zreformowały izraelski system prawny. Oddźwięk przedstawionych aspektów procesu wykroczył szeroko poza Izrael. Pośrednio przyczynił się do zintensyfikowania działań śledczych względem zbiegłych bądź/i nieosądzonych zbrodniarzy, czego resulta-

tem były kolejne procesy, zwłaszcza w Niemczech Zachodnich w latach 60. i 70 XX wieku. Zgromadzony materiał miał kolosalne znaczenie dla przyszłych badań nad historią Zagłady, przyczyniając się do gwałtownego rozwoju Holocaust Studies od lat 60. Zeznania świadków oskarżenia – najrozleglejsza tematycznie i czasowo część procesu przyczyniły się do „rehabilitacji” osób ocalonych z Zagłady, rozwoju instytucji zajmujących się nagrywaniem i archiwizacją ich świadectw (jak USC Shoah Foundation) oraz wzrostem znaczenia świadków postępowaniu dowodowym. Natomiast, Justyna Nesterak i Kamil Klammer z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie przedstawili pracę dotyczącą wojny domowej w Bośni, w której scharakteryzowali przebieg czystek etnicznych, masowych mordów, działań wojennych, stanu wojsk, uzbrojenia. Prelegenci dokonali również określenie stosunku państw i organizacji międzynarodowych do toczącej się wojny, przedstawili założenia planu Owena-Stoltenberga, a także odpowiedzialność międzynarodowa Karadzica i Mladicia za dokonane przez nich zbrodnie wojenne.

Kolejny etap konferencji zapoczątkowało wystąpienie Aleksandry Klimek i Jonasza Gałęziowskiego (UMCS), którzy zaprezentowali specyfikę działania Trybunału Tokijskiego na arenie międzynarodowej, historia jego powołania, charakterystykę rozpatrywanych przez Trybunał spraw. Nadto, analizie zostało poddane wybrane orzecznictwo Trybunału, rozważona została sprawa osądzenia cesarza Hirohito i jego odpowiedzialności za działania wojenne Japonii. Całość rozważań oscylowała wokół podstawy tematyki, jaką jest określenie odpowiedzialności w prawie międzynarodowym. Omówiona została także kwestia tzw. „odpowiedzialności realnej za zbrodnie wojenne”, co w ostateczności doprowadziło do próby odpowiedzi na pytanie, czy realny wymiar kary za zbrodnie wojenne, ustępował miejsca rozlicznym interesom państw zwyciężskich oraz czy był odpowiednio realizowany. W kolejnych wystąpieniach dyskutowano m.in. na temat wykorzystania dzieci w konfliktach zbrojnych czy też zbrodni ludobójstwa w Rwandzie.

W ostatnim panelu poruszono tematykę odpowiedzialności za zbrodnie popełnione w czasach Demokratycznej Kampuczy, omówiono odpowiedzialność za zbrodnie ludobójstwa w świetle orzeczeń trybunałów międzynarodowych, a w konsekwencji podsumowano kwestię odpowiedzialności karnej za zbrodnie wojenne, jej rozwój, problemy i aspekty prawne. Po każdym panelu trwała ożywiona dyskusja, a całe wydarzenie spotkało się ze sporym zainteresowaniem słuchaczy z uwagi na poruszane przez prelegentów kwestie, często dość kontrowersyjne. Tym samym, tego typu wydarzenia nie tylko skutkują pogłębieniem wiedzy na temat prawa międzynarodowego, ale są także istotne dla poszerzenia świadomości obywateli o skutkach zbrodni wojennych.